

בנדון זה; הנחיות כאלה היו מונעות הכוונת מספר גדול מדי של סטודנטים לאותו מקצוע (בשנת 1953/54 למדו 85 סטודנטים ישראליים בחו"ל את המקצוע של הנדסת תעופה).

(7) מהסני ספרים בשפה ערבית

במחסני משרד החינוך והתרבות נמצאים כ-40,000 עד 50,000 ספר בשפה הערבית – בעיקר ספרי לימוד – שרובם נשארו ממחסני מחלקת החינוך של ממשלת המנדט. הביקורת העלתה אחסון בלתי מתאים של הספרים וליקויים במיונם וברישומם. ביצוע שיטתי של מכירת הספרים לחוגים המעוניינים נמצא עדיין בראשיתו.

5. משרד המטרה

מטרת ישראל

א. במטרת ישראל נבדקו פעולות המחלקות הבאות: מחלקת התשלומים, מחלקת האפסנאות, מחלקת כוח אדם, מחלקת הקשר (אלחוט וכו') והמדור לביקורת וייעול.
(1) במחלקת התשלומים בוקרו ההוצאות, המקדמה לרכישת סחורות למלאי והדוחות הכספיים.

בא כוח השירות לביקורת המשקיות במשרד מבקר המדינה השתתף כנציג המשרד בוועדה לייעול מחלקת התשלומים; מסקנותיה עדיין נמצאות בדין.

(2) במחלקת האפסנאות בדקנו את הקניות בארץ ובחו"ל, דרכי מסירת הזמנות לספקים, דרכי הספקת ציוד אישי, מחסנים, בתי מלאכה, מסעדות ומונוגים הנמצאים בטיפול המחלקה; וכן בדקנו את המכירות המבוצעות על ידי המחלקה.

(3) במחלקת כוח האדם בדקנו את חלוקת כוח אדם לפי התפקידים.

(4) במחלקת הקשר ביצענו ביקורת מסורגת על המלאי ועל שיטת הרישום של חלקי החילוף.

(5) במדור לביקורת וייעול בדקנו את דרכי פעולות המדור, היקפן ותוצאותיהן.

ב. בעקבות הביקורת פורסמה הוראה, הקובעת את מידת הטיפול בריפוי שיניים של עצורים מטעם משרת ישראל.

ג. בשנת 1953/54 קיימה המטרה בין השאר 11 מסעדות ומונוגים: בחיפה, חדרה, טבריה, עכו, תל אביב (2 מסעדות), ירושלים, פתח תקוה, רחובות, גדרה ויפו. המסעדות והמונוגים האלה שירתו את השוטרים תמורת תשלום. דיור, ציוד, הובלה, גז לבישול, מאור ומים סופקו על ידי המטרה ללא תשלום; כן הועסקו במפעלים אלה 21 שוטרים. החוקת מוסדות אלה בשנת 1953/54 עלתה למטרה כ-60,000 ל"י בקירוב.

בעקבות הביקורת הורה המטה הארצי של המטרה לסגור את המסעדות והמונוגים האלה או להעבירם לידי קבלנים.

ד. הביקורת העמידה בסימן שאלה את הצורך בקיומם של 3 בתי המלאכה של המטרה: נגרייה, מתפרה ובית דפוס, וביחוד את כדאיותם המשקית; בתקופה הנדונה נסגרו הנגרייה והמתפרה.

ה. תקציבי המטרה עד שנת התקציב 1953/54 ועד בכלל לא הכילו סעיף מיוחד בעבור הוצאות נסיעה לחו"ל. הוצאות הנסיעות של קציני המטרה נוקפו לחובת סעיפים אופרטיביים: רכישת החזקה וחקירות פליליות. כיוון שמבנה זה של התקציב לא חייב את המטרה לתחיות ולתכנן של הנסיעות ולא הגביל את הנסיעות מבחינה תקציבית, הצענו שינוי מתאים, ובתקציב לשנת 1954/55 נכלל סעיף מיוחד בעבור נסיעות לחו"ל.

המשטרה נהגה בשנים 1952/53 - 1953/54 לבצע קניות בארץ בלא מכרו, בניגוד להוראות הקיימות, שלפיהן כל קנייה, שערכה הכספי עולה על 1,500.- ל"י טעונה מכרו ובדיקת הצעות ע"י ועדת קניות.

הביקורת העלתה מקרים אחדים, שבהם היקף הקניות עלה לעשרות אלפי ל"י; במקרה אחד נקנו 6,000 זוגות נעליים בסך 82,000 ל"י בלי מכרו. על אף ההיקף הרב של הקניות לא היה טיפול בהתאם להוראות הקיימות: המשטרה נהגה להחליט על תחומנה אחרי קבלת הצעות מספר קים אחדים, שלא היו מפורטות במידה מספקת, כיוון שהמשטרה לא מסרה לספקים, עם הבקשות להצעות, את המפרטים הדרושים, המהווים בסיס להשוואת המחירים. לא הייתה קיימת ועדת קניות, וההחלטה על מסירת ההזמנות הייתה בידי מנהל מחלקת האפסנאות, בלא שתיתן הנמקה בכתב. המטה הארצי הודיע בחדש מאי 1954, שמונתה ועדת קניות, וביתים הונהגה שיטת המכרזים.

שירות בתי הסוהר

הביקורת בשנת הכספים 1953/54 הקיפה את המבנה הארגוני, את ניצול כוח האדם, סדרי הדרכת סוהרים, ניהול חשבונות, טיפול בבניינים, סדרי תחבורה, שירותים כלכליים לסוהרים ותעסוקת אסירים וכלכלתם.

א. בעקבות הצעתנו חלו שינויים במבנה השירות: מונה סגן לנציב; הוגדרו תחומי עבודה בשטחים השונים של השירות.

ב. מספר העובדים בתפקידים אדמיניסטרטיביים היה גדול בהשוואה לכלל עובדי השירות. כתוצאה מביקורתנו מינה שר המשטרה ועדת תקן, שמתפקידה להציע תקנים לכל יחידות השירות. כן הוחלט על שינוי עקרוני בניצול כוח אדם: יועסק מספר מאכסימאלי של אסירים בתפקידי פקידות, אפסנאות וכד'.

ג. הצענו לתקן את סדרי ההדרכה ע"י תכנונה והרחבתה. עקב הצעתנו זו מונתה מועצת אימונים בראשותו של סגן הנציב, שמתפקידה לתכנן את האימונים בשירות ולפקח על ביצועם.

ד. מתוך בדיקת בתי המלאכה של השירות (מתפרה, סנדלרייה, נגרייה, מסגרייה) עמדנו על פריץ עבודתם הנמוך. בדיונים עם השירות נתברר, שאחת הסיבות העיקריות לכך היא, שבהתאם לתקנות אין משלמים שכר לאסירים. השירות מכין עתה הנהגת הסדר, שיאפשר תשלום לאסיר בע"ב עבודתו בבתי מלאכה.

ה. בדקנו את כלכלת האסירים מבחינה תזונתית ומשקית, והשירות קיבל את הצעתנו להבטיח שימוש חסכוני ויעיל במזון ע"י העסקת מומחה לתזונה, שמתפקידו יהיה לארגן את המטבחים, לפקח על אופן הכנת האוכל, טיבו וצריכתו.

ו. בעקבות ביקורתנו הנהיג השירות רישום סדיר של המקרקעין והמבנים שברשותו.

ז. נוכח המספר הקטן של מכוניות השירות המלצנו על חיסול המוסך המיוחד. שירות בתי הסוהר סגר את המוסך, והטיפול במכוניות הועבר לסדנאות מ.ע.צ.

ביצוע עבודות בשביל אנשי השירות

בעקבות הביקורת הוצאו הוראות, האוסרות ביצוע עבודות ע"י אסירים בשביל אנשי שירות בתי הסוהר.

הצורך בהוראה זו נתעורר מחמת העובדה, שבמקרים אחדים בוצעו ע"י האסירים בבתי המלאכה של בתי הסוהר עבודות, אמנם קטנות-היקף, בשביל עובדי השירות, תוך חישוב מחיר סמלי גרידא.